

Riksdagens protokoll

2002/03:1

Måndagen den 30 september

Kl. 11.00 – 11.42

1 § Hälsningsanförande av ålderspresidenten

Anf. 1 Ålderspresident ANDERS BJÖRCK (m):

Ärade kammarledamöter! I egenskap av ålderspresident hälsar jag er varmt välkomna till riksmötets första sammanträde.

Jag vänder mig särskilt till dem som för första gången är ledamöter av Sveriges riksdag. Väljarna har gett er och oss övriga ledamöter det finaste uppdrag som en svensk medborgare kan inneha, att som folkvald få verka i landets högsta beslutande organ, riksdagen.

Riksdagsledamotskapet ger inflytande, möjligheter att påverka, ja, ibland till och med makt – men inte utan vidare. Inget annat samhällsorgan står över riksdagen. Den har sitt mandat direkt från folket och ansvarar inför detta.

Riksdagen har inom ramen för grundlagarna den makt den anser sig behöva för att utöva sin ställning som folkets främsta företrädare. Riksdagen kan inte, aldrig, skylla ifrån sig. Den måste alltid ta sitt ansvar och vara herre över sina egna arbetsformer.

Riksdagen är vad dess 349 ledamöter förmår. Därför står och faller riksdagens ställning ytterst med vad de enskilda riksdagsledamöterna presterar. En riksdagsledamot får aldrig glömma varför väljarna sänt honom eller henne till riksdagen. Han eller hon har ett tidsbegränsat mandat. Det gäller att förvalta detta med integritet.

Riksdagsledamoten måste vara medveten om att det sällan eller aldrig finns patentlösningar på de svåra problem som riksdagen har att ta ställning till. Funnes det sådana lösningar skulle talmannen snabbt klubbfästa de förslag som löser allt.

Frånvaron av enkla och snabba lösningar på samhällsfrågorna gör emellertid inte riksdagsarbetet mindre intressant, tvärtom. I uthålligheten visar sig styrkan.

Två egenskaper krävs för ett framgångsrikt arbete i riksdagen, mod och hänsyn. Mod att våga stå för det obekväma gentemot det för dagen korrekta. Hänsyn gentemot dem som har andra uppfattningar som är grundade på en ärlig övertygelse.

Arbetet i riksdagen har två huvuddimensioner. I utskotten ges tillfälle till samverkan och kompromisser, i kammaren till offentlig redovisning, polemik och beslut.

En gång för mycket länge sedan talades det om ledamöter som hade kammarens öra. Det var de som lockade till lyssnande och respekt över

partigränserna. Jag hoppas att den nyvalda riksdagen består av ledamöter som lyckas fånga kammarens öra och därmed uppdragsgivarens, svenska folkets. Om så sker kan riksdagen bli vad den förutsätts vara, den plats där kompassriktningen tas ut för samhällsutvecklingen och där de viktiga och långsiktiga besluten fattas.

Med dessa ord förklarar jag dagens sammanträde öppnat.
(Applåder)

2 § Anmälan om granskning av bevis för riksdagens ledamöter och ersättare

Upplästes och lades till handlingarna följande från Valprovsningsnämnden inkomna

Berättelse om granskning av bevis för riksdagsledamöter och ersättare

Till Valprovsningsnämnden har från Valmyndigheten inkommit bevis för dem som med anledning av riksdagsvalet den 15 september 2002 har utsetts till ledamöter av riksdagen och ersättare för dessa. Bevisen, som daterats den 19 september 2002, är till antalet 349 för riksdagsledamöter och 588 för ersättare.

Valprovsningsnämnden har vid sammanträde denna dag granskat bevisen och därvid funnit, att de blivit utfärdade i enlighet med 19 kap. 11 § vallagen.

Stockholm den 26 september 2002

Lars Tottie/

Kerstin Siverby

Valmyndigheten hade upprättat nedan intagna förteckning över dels partivis antalet riksdagsledamöter i hela riket, dels valkretsvis mandatfördelningen mellan partierna, ledamöternas och ersättarnas namn samt ordningen mellan de senare.

HELA RIKET

<i>Parti</i>	<i>Antal ledamöter av riksdagen</i>
Moderata samlingspartiet	55
Centerpartiet	22
Folkpartiet liberalerna	48
Kristdemokraterna	33
Arbetarpartiet Social- demokraterna	144
Vänsterpartiet	30
Miljöpartiet de gröna	17

MODERATA SAMLINGSPARTIET

Ledamot av riksdagen

Gunilla Carlsson
Beatrice Ask
Lena Adelsohn Liljeroth
Gunnar Hökmark
Mikael Odenberg
Henrik S Järrel
Anna Lilliehöök

Ersättare

1. Carl-Erik Skårman
2. Folke Schött
3. Margareta Cederfelt
4. Ibrahim Adan
5. Gustav Blix
6. Anna Kinberg
7. Sofia Arkelsten

FOLKPARTIET LIBERALERNA

Ledamot av riksdagen

Bo Könberg
Birgitta Ohlsson
Ana Maria Narti
Nyamko Sabuni
Gabriel Romanus
Mauricio Rojas

Ersättare

1. Louise Edlind-Friberg
2. Jan Björklund
3. Madeleine Sjöstedt
4. Maria Wallhager
5. Fredrik Malm
6. Lena Huss

KRISTDEMOKRATERNA

Ledamot av riksdagen

Helena Höij
Stefan Attefall

Ersättare

1. Desirée Pethrus-Engström
2. Jakob Forssmed
3. Ewa Samuelsson

ARBETAREPARTIET SOCIALDEMOKRATERNA

Ledamot av riksdagen

Bosse Ringholm
Sylvia Lindgren
Anders Ygeman
Inger Segelström
Nikos Papadopoulos
Veronica Palm
Börje Vestlund
Maria Hassan
Joe Frans

Ersättare

1. Inger Nordlander
2. Kaj Nordquist
3. Teres Lindberg
4. Tomas Agenberg
5. Margarita Pulido
6. Lars Lindberg
7. Karin Hanqvist
8. Karl-Petter Thorwaldsson
9. Nanna Wikholm

VÄNSTERPARTIET

Ledamot av riksdagen

Kalle Larsson
Lars Ohly
Ulla Hoffmann

Ersättare

1. Jenny Lindahl Persson
2. Kenneth Kvist
3. Lisa Rasmussen

MILJÖPARTIET DE GRÖNA

Ledamot av riksdagen

Gustav Fridolin
Yvonne Ruwaida

Ersättare

1. Ewa Larsson
2. Carl Schlyter
3. Eva Goës

STOCKHOLMS LÄN

MODERATA SAMLINGSPARTIET

Ledamot av riksdagen

Chris Heister
Fredrik Reinfeldt
Göran Lennermarker
Catharina Elmsäter-Svärd
Karin Enström
Marietta de Pourbaix-Lundin
Henrik Westman
Hillevi Engström
Ewa Björling

Ersättare

1. Björn Hamilton
2. Nils Oskar Nilsson
3. Johanna Möllerström
4. Arion Chryssafis
5. Björn Molin
6. Håkan Hagwall
7. Isabella Jernbeck
8. F Mikael Sandström
9. Eva Öhbom Ekdahl

CENTERPARTIET

Ledamot av riksdagen

Kerstin Lundgren

Ersättare

1. Anki Elken
2. Bengt Ericsson
3. Malin Svensson

FOLKPARTIET LIBERALERNA

Ledamot av riksdagen

Lars Leijonborg
Karin Pilsäter
Carl B Hamilton
Helena Bargholtz
Gunnar Andrén
Mia Franzén
Martin Andreasson
Nina Lundström

Ersättare

1. Jan Björklund
2. Christina Berlin
3. Emil Barhebréus
4. Anita Mickos
5. Lennart Gabrielsson
6. Eva-Lena Eirefelt
7. John Glas
8. Anna SteeleKarlström

KRISTDEMOKRATERNA

Ledamot av riksdagen

Ingvar Svensson
Inger Davidsson
Mats Odell

Ersättare

1. Amanda Agestav
2. Inger Strömbom
3. Magda Ayoub

ARBETAREPARTIET SOCIALDEMOKRATERNA

Ledamot av riksdagen

Ingela Thalén
Tommy Waidelich
Mona Sahlin
Björn von Sydow
Anita Johansson
Ola Rask
Carina Moberg
Pär Nuder
Cinnika Beiming
Yilmaz Kerimo
Eva Arvidsson

Ersättare

1. Jan Emanuel Johansson
2. Britta Lejon
3. Niclas Lindberg
4. Mariam Sherifay
5. Christer Erlandsson
6. Maryam Yazdanfar
7. Conny Fogelström
8. Anna-Karin Lundström
9. Magnus Hedberg
10. Kerstin Olsson-Berglund
11. Michael Simonsson Silkesjö

Mikael Damberg
Christina Axelsson

12. Nina Wadensjö
13. Emil Högberg

Prot. 2002/03:1
30 september

VÄNSTERPARTIET

Ledamot av riksdagen

Gudrun Schyman
Sermin Özurküt
Mats Einarsson

Ersättare

1. Jenny Lindahl Persson
2. Kenneth Kvist
3. Lisa Rasmussen

MILJÖPARTIET DE GRÖNA

Ledamot av riksdagen

Mikaela Valtersson
Lars Ångström

Ersättare

1. Esabelle Reshdouni
2. Mats Pertoft
3. Kerstin Nöre

UPPSALA LÄN

MODERATA SAMLINGSPARTIET

Ledamot av riksdagen

Per Bill
Lennart Hedquist

Ersättare

1. Ulrika Karlsson
2. Gustaf von Essen
3. Siv Godberg

CENTERPARTIET

Ledamot av riksdagen

Rigmor Stenmark

Ersättare

1. Bengt Wahlberg
2. Ulrika Andersson
3. Mattias Johansson

FOLKPARTIET LIBERALERNA

Ledamot av riksdagen

Erik Ullenhag
Cecilia Wikström

Ersättare

1. Harald Nordlund
2. Sigbritt Dahlberg
3. Ali Malla

KRISTDEMOKRATERNA

Ledamot av riksdagen

Mikael Oscarsson

Ersättare

1. Maj-Britt Andersson
2. Lars Svensk
3. Mikael Bergman

ARBETARPARTIET SOCIALDEMOKRATERNA

Ledamot av riksdagen

Thomas Östros
Tone Tingsgård
Mats Berglind
Agneta Gille

Ersättare

1. Rezene Tesfazion
2. Lisa Pelling
3. Roger Lamell
4. Helena Proos

VÄNSTERPARTIET
Ledamot av riksdagen
Ingrid Burman

Ersättare
1. Jonas Wikström
2. Liza Boëthius
3. Sores Bladhede

MILJÖPARTIET DE GRÖNA
Ledamot av riksdagen
Åsa Domei

Ersättare
1. Gunnar Goude
2. Inger Hallqvist-Lindvall
3. Georg Olsson

SÖDERMANLANDS LÄN

MODERATA SAMLINGSPARTIET
Ledamot av riksdagen
Per Westerberg

Ersättare
1. Peder Wachtmeister
2. Walburga Douglas
3. Lotta Finstorp

CENTERPARTIET
Ledamot av riksdagen
Roger Karlsson

Ersättare
1. Christina Andersson
2. Marianne Andersson
3. Malin Jansson

FOLKPARTIET LIBERALERNA
Ledamot av riksdagen
Liselott Hagberg

Ersättare
1. Margaretha Furustrand
2. Rune Nyberg
3. Anders Svensson

KRISTDEMOKRATERNA
Ledamot av riksdagen
Björn von der Esch

Ersättare
1. Lotta Jonsson
2. Gunnar Karltorp
3. Violeta Huamán de Lundberg

ARBETAREPARTIET SOCIALDEMOKRATERNA
Ledamot av riksdagen
Anna Lindh
Reynoldh Furustrand
Laila Bjurling
Michael Hagberg
Elisebeht Markström

Ersättare
1. Fredrik Olovsson
2. Caroline Helmersson-Olsson
3. Greger Tidlund
4. Kristina Lantz
5. Ola Sjöberg

VÄNSTERPARTIET
Ledamot av riksdagen
Elina Linn

Ersättare
1. Emil Carlsson
2. Charlotte Berglund
3. Kaj Johansson

Prot. 2002/03:1
30 september

MILJÖPARTIET DE GRÖNA
Ledamot av riksdagen
Maria Wetterstrand

Ersättare
1. Gunvor G Ericson
2. Magnus Johansson
3. Claes Lissenko

ÖSTERGÖTLANDS LÄN

MODERATA SAMLINGSPARTIET
Ledamot av riksdagen
Per Unckel
Gunnar Axén
Anna Lindgren

Ersättare
1. Stefan Hagfeldt
2. Betty Malmberg
3. Jan-Owe Larsson

CENTERPARTIET
Ledamot av riksdagen
Lena Ek

Ersättare
1. Staffan Danielsson
2. Karin Jonsson
3. Michael Cornell

FOLKPARTIET LIBERALERNA
Ledamot av riksdagen
Linnéa Darell
Karin Granbom

Ersättare
1. Gunnar Asserhed
2. Kjell Fransson
3. Thomas Dahl

KRISTDEMOKRATERNA
Ledamot av riksdagen
Yvonne Andersson
Sven Brus

Ersättare
1. Levi Eckeskog
2. Carin Stenström
3. Christina Halldorf

ARBETAREPARTIET SOCIALDEMOKRATERNA
Ledamot av riksdagen
Berndt Sköldestig
Sonia Karlsson
Conny Öhman
Louise Malmström
Billy Gustafsson
Anne Ludvigsson
Johan Löfstrand

Ersättare
1. Britt Olausson
2. Jan-Erik Johansson
3. Soghra Bahmani
4. Ali Hajar
5. Susanne Järnefjord
6. Sonnie Knutling
7. Madelaine Vilgren

VÄNSTERPARTIET
Ledamot av riksdagen
Britt-Marie Danestig

Ersättare
1. Torbjörn Björlund
2. Marja Bergström
3. Elisabet Rehn

MILJÖPARTIET DE GRÖNA
Ledamot av riksdagen
Helena Hillar Rosenqvist

Ersättare
1. Stefan Arrelid
2. Charles Pylad
3. Pelle Gustafsson

JÖNKÖPINGS LÄN

MODERATA SAMLINGSPARTIET
Ledamot av riksdagen
Anders Björck
Bengt-Anders Johansson

Ersättare
1. Magdalena Andersson
2. Marie-Louise Ekholm
3. Helena Bouveng

CENTERPARTIET
Ledamot av riksdagen
Margareta Andersson

Ersättare
1. Kjell Magnusson
2. Ann-Mari Nilsson
3. Raymond Pettersson

FOLKPARTIET LIBERALERNA
Ledamot av riksdagen
Tobias Krantz

Ersättare
1. Inger Gustafsson
2. Anders Ohlsson
3. Ann-Marie Johansson

KRISTDEMOKRATERNA
Ledamot av riksdagen
Alf Svensson
Göran Hägglund
Maria Larsson

Ersättare
1. Johan Broman
2. Lise-Lotte Jonasson
3. Christer Fjordevik

ARBETAREPARTIET SOCIALDEMOKRATERNA
Ledamot av riksdagen
Lars Engqvist
Margareta Sandgren
Martin Nilsson
Carina Hägg
Göte Wahlström

Ersättare
1. Helene Pettersson
2. Thomas Strand
3. Lina Afvander
4. Ilan DeBasso
5. Carina Ödebrink

VÄNSTERPARTIET
Ledamot av riksdagen
Alice Åström

Ersättare
1. Jerry Hansson
2. Kristina Nero
3. Björn Jönsson

Prot. 2002/03:1
30 september

KRONOBERGS LÄN

MODERATA SAMLINGSPARTIET

Ledamot av riksdagen
Anders G Högmark

Ersättare
1. Katarina Brännström
2. Ulrica Fors
3. Tobias Sjö

CENTERPARTIET

Ledamot av riksdagen
Eskil Erlandsson

Ersättare
1. Gunnar Elm
2. Lena Karlsson
3. Karin Nilsson

FOLKPARTIET LIBERALERNA

Ledamot av riksdagen
Gunnar Nordmark

Ersättare
1. Margareta Artéus Thor
2. Jarl Branting
3. Ann-Christin Karlsson

KRISTDEMOKRATERNA

Ledamot av riksdagen
Olle Sandahl

Ersättare
1. Åsa Björkman
2. Rolf Sällryd
3. Bengt Germundsson

ARBETAREPARTIET SOCIALDEMOKRATERNA

Ledamot av riksdagen
Tomas Eneroth
Carina Adolfsson Elgestam
Lars Wegendal

Ersättare
1. Åsa Karlsson
2. RosMarie J Neckö
3. Anders Salvén

KALMAR LÄN

MODERATA SAMLINGSPARTIET

Ledamot av riksdagen
Nils Fredrik Aurelius

Ersättare
1. Leif Carlson
2. Malin Petersson
3. Christina Henrikson

CENTERPARTIET
Ledamot av riksdagen
Agne Hansson

Ersättare
1. Anders Åkesson
2. Ann Petersson
3. Lisbeth Lennartsson

FOLKPARTIET LIBERALERNA
Ledamot av riksdagen
Sverker Thorén

Ersättare
1. Lars Hamrin
2. Åsa Stigwall
3. Pierre Edström

KRISTDEMOKRATERNA
Ledamot av riksdagen
Chatrine Pålsson

Ersättare
1. Anders Andersson
2. Bengt-Olof Roos
3. Monica Bengtsson

ARBETAREPARTIET SOCIALDEMOKRATERNA
Ledamot av riksdagen

Håkan Juholt
Agneta Ringman
Krister Örnfjäder
Ann-Marie Fagerström

Ersättare
1. Jussi Gröhn
2. Marianne Dahlberg
3. Nasim Malik
4. Laila Naraghi

VÄNSTERPARTIET
Ledamot av riksdagen
Lennart Beijer

Ersättare
1. Sonia Lindell
2. Lena Runnsjö
3. Birgitta Axelsson

GOTLANDS LÄN

ARBETAREPARTIET SOCIALDEMOKRATERNA
Ledamot av riksdagen

Lilian Virgin
Christer Engelhardt

Ersättare
1. Carina Grönhagen
2. Åke Svensson
3. Anna Ardin

BLEKINGE LÄN

MODERATA SAMLINGSPARTIET
Ledamot av riksdagen

Jeppe Johnsson

Ersättare
1. Gustav Nilsson
2. Alexander Wendt
3. Solveig Johansson

FOLKPARTIET LIBERALERNA

Ledamot av riksdagen

Heli Berg

Ersättare

1. Rita Holmgren
2. Urban Sylvan
3. Ebbe Lamberg

Prot. 2002/03:1

30 september

KRISTDEMOKRATERNA

Ledamot av riksdagen

Johnny Gylling

Ersättare

1. Roger Holmqvist
2. Inga Lill Siggelsten
3. Febe Björklund

ARBETAREPARTIET SOCIALDEMOKRATERNA

Ledamot av riksdagen

Jan Björkman

Kerstin Andersson

Christer Skoog

Ersättare

1. Karin Larsson
2. Nils-Olov Olofsson
3. Cecilia Eklund

MALMÖ KOMMUN

MODERATA SAMLINGSPARTIET

Ledamot av riksdagen

Carl-Axel Roslund

Tobias Billström

Ersättare

1. Inge Garstedt
2. Anja Hemmestorp
3. Johan Bengt-Påhlsson

FOLKPARTIET LIBERALERNA

Ledamot av riksdagen

Allan Widman

Ersättare

1. Iva Parizkova Ryggeståhl
2. Fredrik Grubb
3. Corina Gabrielin

ARBETAREPARTIET SOCIALDEMOKRATERNA

Ledamot av riksdagen

Göran Persson

Marie Granlund

Lars-Erik Lövdén

Britt-Marie Lindkvist

Leif Jakobsson

Ersättare

1. Hillevi Larsson
2. Luciano Astudillo
3. Cecilia Dahl
4. Jamal El-Haj
5. Elsa Hansson

VÄNSTERPARTIET

Ledamot av riksdagen

Sten Lundström

Ersättare

1. Linda Svensson
2. Morgan Svensson
3. Sarah Levin

SKÅNE LÄNS VÄSTRA

MODERATA SAMLINGSPARTIET

Ledamot av riksdagen

Cristina Husmark Pehrsson
Peter Danielsson

Ersättare

1. Sven Yngve Persson
2. Cecilia Brorsson
3. Bo Thente

FOLKPARTIET LIBERALERNA

Ledamot av riksdagen

Torkild Strandberg
Tina Acketoft

Ersättare

1. Mohamed Benrabah
2. Brita Edholm
3. Christer Sörliden

KRISTDEMOKRATERNA

Ledamot av riksdagen

Kenneth Lantz

Ersättare

1. Per Staffan Johansson
2. Annika Bladh Blomquist
3. Lennart Pettersson

ARBETAREPARTIET SOCIALDEMOKRATERNA

Ledamot av riksdagen

Anders Karlsson
Annika Nilsson
Kent Härstedt
Christin Nilsson

Ersättare

1. Johan Andersson
2. Ingrid Olsson
3. Lennart Nilsson
4. Anette Roos

VÄNSTERPARTIET

Ledamot av riksdagen

Tasso Stafilidis

Ersättare

1. Maria Hagberg
2. Lars Ståhl
3. Katja Rajala

SKÅNE LÄNS SÖDRA

MODERATA SAMLINGSPARTIET

Ledamot av riksdagen

Anne-Marie Pålsson
Lars Lindblad
Carl-Axel Johansson

Ersättare

1. Ewa Thalén Finné
2. Gunilla Nordgren
3. Linda Wahlquist

CENTERPARTIET

Ledamot av riksdagen

Johan Linander

Ersättare

1. Stina Larsson
2. Katarina Erlingson
3. Jörgen Sjöslätt

FOLKPARTIET LIBERALERNA

Ledamot av riksdagen

Ulf Nilsson

Marie Wahlgren

Ersättare

1. Eva Klang

2. Magnus Bergström

3. Oskar Krantz

Prot. 2002/03:1

30 september

KRISTDEMOKRATERNA

Ledamot av riksdagen

Peter Althin

Ersättare

1. Lars Lundberg

2. Inga Ghenarp

3. Birgitta Sörlycke

ARBETAREPARTIET SOCIALDEMOKRATERNA

Ledamot av riksdagen

Ronny Olander

Anita Jönsson

Morgan Johansson

Catherine Persson

Bo Bernhardsson

Ersättare

1. Inger Jarl Beck

2. Bengt-Göran Hansson

3. Lena Wigholm-Lindberg

4. Torbjörn Lövendahl

5. Rebecka Phersson

VÄNSTERPARTIET

Ledamot av riksdagen

Karin Svensson Smith

Ersättare

1. Philip Maugham

2. Mats Åstrand

3. Diana Mulinari

MILJÖPARTIET DE GRÖNA

Ledamot av riksdagen

Ulf Holm

Ersättare

1. Ann Touré

2. Bo Thunell

3. Monika Ekström

SKÅNE LÄNS NORRA OCH ÖSTRA

MODERATA SAMLINGSPARTIET

Ledamot av riksdagen

Bo Lundgren

Margareta Pålsson

Ersättare

1. Maud Ekendahl

2. Bengt Svensson

3. Jörn Holmgren

CENTERPARTIET

Ledamot av riksdagen

Lars-Ivar Ericson

Ersättare

1. Gunnel Wallin

2. Leif Sandberg

3. Ingrid Johansson

FOLKPARTIET LIBERALERNA

Ledamot av riksdagen
Christer Nylander

Ersättare

1. Åsa Hellberg
2. Barbro Kärstrand
3. Dick Svensson

KRISTDEMOKRATERNA

Ledamot av riksdagen
Tuve Skånberg

Ersättare

1. Michael Anefur
2. Anna-Karin Nilsson
3. Douglas Brommesson

ARBETAREPARTIET SOCIALDEMOKRATERNA

Ledamot av riksdagen
Christer Adelsbo
Kerstin Engle
Göran Persson
Ulla Wester
Anders Bengtsson

Ersättare

1. Lena Wallentheim
2. Per-Arne Håkansson
3. Ulrika Thulin
4. Christoffer Ahlqvist
5. Jenny Önnevik

VÄNSTERPARTIET

Ledamot av riksdagen
Sven-Erik Sjöstrand

Ersättare

1. Britt-Marie Pettersson
2. Chris Lindell
3. Hans Wendel

HALLANDS LÄN

MODERATA SAMLINGSPARTIET

Ledamot av riksdagen
Henrik von Sydow
Anne Marie Brodén

Ersättare

1. Marianne Kierkemann
2. Annika Carlsson
3. Mats Eriksson

CENTERPARTIET

Ledamot av riksdagen
Jan Andersson

Ersättare

1. Rolf Kenneryd
2. Gunnel Bengtsson
3. Jenny Karlsson

FOLKPARTIET LIBERALERNA

Ledamot av riksdagen
Lennart Kollmats
Jan Ertsborn

Ersättare

1. Arife Yeniler
2. Gunnel Wandel
3. Göran Holmberg

KRISTDEMOKRATERNA

Ledamot av riksdagen

Lars Gustafsson

Ersättare

1. Ester Lindstedt Staaf
2. Larry Söder
3. Karl-Gunnar Svensson

Prot. 2002/03:1

30 september

ARBETAREPARTIET SOCIALDEMOKRATERNA

Ledamot av riksdagen

Alf Eriksson

Majléne Westerlund Panke

Pär Axel Sahlberg

Hans Hoff

Ersättare

1. Jennie Nilsson
2. Anna-Karin Malmkvist
3. Björn Lind
4. Lise-Lotte Olsson

VÄNSTERPARTIET

Ledamot av riksdagen

Kjell-Erik Karlsson

Ersättare

1. Annelie Gustafsson
2. Kristina Hallberg
3. Mikael Hallberg

GÖTEBORGS KOMMUN

MODERATA SAMLINGSPARTIET

Ledamot av riksdagen

Anita Sidén

Cecilia Magnusson

Göran Lindblad

Ersättare

1. Gunnar Ek
2. Hans Rothenberg
3. Bahram Atabeyli

FOLKPARTIET LIBERALERNA

Ledamot av riksdagen

Eva Flyborg

Cecilia Nilsson

Erling Bager

Axel Darvik

Ersättare

1. Rocio Fernández
2. Abraham Staifo
3. Vivian Lagerquist
4. Peter Jensen

KRISTDEMOKRATERNA

Ledamot av riksdagen

Per Landgren

Annelie Enochson

Ersättare

1. Jakob Forssmed
2. Helen Richard
3. Magnus Berntsson

ARBETAREPARTIET SOCIALDEMOKRATERNA

Ledamot av riksdagen

Leif Pagrotsky

Marianne Carlström

Claes-Göran Brandin

Siw Wittgren-Ahl

Lars Johansson

Gunilla Carlsson

Ersättare

1. Rolf Lindén
2. Iman Shakarchi
3. Abbas Zarrinpour
4. Ewelina Tokarczyk
5. Roger Andersson
6. Cecilia Dalman Eek

VÄNSTERPARTIET
Ledamot av riksdagen
Johan Lönnroth
Berit Jóhannesson

Ersättare
1. Rolf Olsson
2. Anja Karlsson
3. Ata Ala

MILJÖPARTIET DE GRÖNA
Ledamot av riksdagen
Claes Roxbergh

Ersättare
1. Kia Andreasson
2. Lage Rahm
3. Ethel Sjöberg

VÄSTRA GÖTALANDS LÄNS VÄSTRA

MODERATA SAMLINGSPARTIET
Ledamot av riksdagen
Inger René
Kent Olsson

Ersättare
1. Mikael Cederbratt
2. Berit Adolfsen
3. Lars-Arne Staxäng

CENTERPARTIET
Ledamot av riksdagen
Åsa Torstensson

Ersättare
1. Maria Kornevik Jakobsson
2. Peter Heie
3. Ingrid Larsson

FOLKPARTIET LIBERALERNA
Ledamot av riksdagen
Marita Aronson
Lars Tysklind

Ersättare
1. Berith af Geijerstam
2. Pär Flyborg
3. Ann-Charlotte Jonsson

KRISTDEMOKRATERNA
Ledamot av riksdagen
Rosita Runegrund

Ersättare
1. Urban Svensson
2. Magnus Jacobsson
3. Marianne Nilsson

ARBETAREPARTIET SOCIALDEMOKRATERNA
Ledamot av riksdagen
Lennart Nilsson
Mona Berglund Nilsson
Jan-Olof Larsson
Catharina Bråkenhielm
Kenneth G Forslund

Ersättare
1. Malin Servin
2. Ola Frithiofson
3. Louise Persson
4. Kiomars Heydar
5. Jeanette Ahokas

VÄNSTERPARTIET
Ledamot av riksdagen
Lars Bäckström

Ersättare
1. Siv Bergström
2. Hamza Demir
3. Florence Fridén

Prot. 2002/03:1
30 september

MILJÖPARTIET DE GRÖNA
Ledamot av riksdagen
Mona Jönsson

Ersättare
1. Per Leonardsson
2. Tina Ehn
3. Johan Söderpalm

VÄSTRA GÖTALANDS LÄNS NORRA

MODERATA SAMLINGSPARTIET
Ledamot av riksdagen
Elizabeth Nyström

Ersättare
1. Björn Leivik
2. Martin Andreasson
3. Bengt Hörnlund

CENTERPARTIET
Ledamot av riksdagen
Annika Carlsson

Ersättare
1. Rune Forsdahl
2. Ida Karlsson
3. Bengt Hilmersson

FOLKPARTIET LIBERALERNA
Ledamot av riksdagen
Anita Brodén

Ersättare
1. Kenneth Carlsson
2. Rose-Marie Fihn
3. Anders Castberger

KRISTDEMOKRATERNA
Ledamot av riksdagen
Ingemar Vänerlöv

Ersättare
1. Penilla Gunther
2. Claes-Olof Olsson
3. Gunilla Bengtsdotter

ARBETAREPARTIET SOCIALDEMOKRATERNA
Ledamot av riksdagen
Britt Bohlin
Nils-Erik Söderqvist
Christina Nenes
Peter Jonsson

Ersättare
1. Kerstin Fredriksson
2. Lars Westbratt
3. Sabina Chaudhry
4. Jörgen Hellman

VÄNSTERPARTIET
Ledamot av riksdagen
Rossana Valeria Dinamarca

Ersättare
1. Annica Jonsson
2. Jan Gustafsson
3. Annette Ternstedt

MILJÖPARTIET DE GRÖNA
Ledamot av riksdagen
Barbro Feltzing

Ersättare
1. Marianne Samuelsson
2. Peter Rådberg
3. Bertil Borglund

VÄSTRA GÖTALANDS LÄNS SÖDRA

MODERATA SAMLINGSPARTIET
Ledamot av riksdagen
Ulf Sjösten

Ersättare
1. Christer Johansson
2. Birgitta Wichne
3. Christina Brandt

CENTERPARTIET
Ledamot av riksdagen
Claes Västerteg

Ersättare
1. Marianne Henningsson
2. Kerstin Hermansson
3. Viktoria Haraldson

FOLKPARTIET LIBERALERNA
Ledamot av riksdagen
Anne-Marie Ekström

Ersättare
1. Göte Håkansson
2. Anna Svalander
3. Nils-Gunnar Blanc

KRISTDEMOKRATERNA
Ledamot av riksdagen
Else-Marie Lindgren

Ersättare
1. Kjell Eldensjö
2. Dagny Sjödin
3. Jan-Olof Broberg

ARBETAREPARTIET SOCIALDEMOKRATERNA
Ledamot av riksdagen
Arne Kjörnsberg
Sonja Fransson
Berndt Ekholm

Ersättare
1. Ann-Christin Ahlberg
2. Hans Olsson
3. Eva-Karin Haglund

MODERATA SAMLINGSPARTIET

Ledamot av riksdagen
Cecilia Widegren

Ersättare

1. Lars Elinderson
2. Lars Åke Carlsson
3. Charlotte Nordström

CENTERPARTIET

Ledamot av riksdagen
Birgitta Carlsson

Ersättare

1. Per Gustafsson
2. Anne-Mari Allansson
3. Jonas Johansson

FOLKPARTIET LIBERALERNA

Ledamot av riksdagen
Christer Winbäck

Ersättare

1. Monica Holm
2. Hanna Lager
3. Karl-Gustav Bynke

KRISTDEMOKRATERNA

Ledamot av riksdagen
Holger Gustafsson

Ersättare

1. Ulla-Britt Hagström
2. Conny Brännberg
3. Annika Eclund

ARBETAREPARTIET SOCIALDEMOKRATERNA

Ledamot av riksdagen
Kjell Nordström
Monica Green
Urban Ahlin
Carina Ohlsson

Ersättare

1. Peter Lindroth
2. Mia Bloom
3. Conny Johansson
4. Karin Hjærtqvist

VÄNSTERPARTIET

Ledamot av riksdagen
Per Rosengren

Ersättare

1. Ewa Hamberg
2. Ulf Sandberg
3. Christina Kvist

VÄRMLANDS LÄN

MODERATA SAMLINGSPARTIET

Ledamot av riksdagen
Jan-Evert Rådström

Ersättare

1. Per-Samuel Nisser
2. Stina Lendrup
3. Katarina Hultkrantz

CENTERPARTIET
Ledamot av riksdagen
Viviann Gerdin

Ersättare
1. Erik A Eriksson
2. Jane Larsson
3. Henrik Lander

FOLKPARTIET LIBERALERNA
Ledamot av riksdagen
Runar Patriksson

Ersättare
1. Henrik Lindblom
2. Carin Melin
3. Marianne Granqvist

KRISTDEMOKRATERNA
Ledamot av riksdagen
Dan Kihlström

Ersättare
1. Lillemor Gustafsson
2. Sven-Tage Johansson
3. Magnus Göransson

ARBETAREPARTIET SOCIALDEMOKRATERNA
Ledamot av riksdagen

Ann-Kristine Johansson
Jarl Lander
Marina Pettersson
Tommy Ternemar
Berit Högman

Ersättare
1. Lars ”Mejern” Larsson
2. Birgitta Halvarsson
3. Håkan Holm
4. Anne Marit Överby
5. Mikael Dahlqvist

VÄNSTERPARTIET
Ledamot av riksdagen
Marie Engström

Ersättare
1. Sture Arnesson
2. Lena Karlsson
3. Anders Nilsson

MILJÖPARTIET DE GRÖNA
Ledamot av riksdagen
Leif Björlod

Ersättare
1. Eva Hallström
2. Birgitta Karstensson
3. Owe Edman

ÖREBRO LÄN

MODERATA SAMLINGSPARTIET
Ledamot av riksdagen
Sten Tolgfors

Ersättare
1. Ola Karlsson
2. Johan Lagerfelt
3. Gunilla Holmström

CENTERPARTIET
Ledamot av riksdagen
Sofia Jonsson

Ersättare
1. Anders Larsson
2. Gunhild Wallin
3. Lars Pettersson

Prot. 2002/03:1
30 september

FOLKPARTIET LIBERALERNA
Ledamot av riksdagen
Johan Pehrson

Ersättare
1. Anna Ågerfalk
2. Linda Axäng
3. Staffan Werme

KRISTDEMOKRATERNA
Ledamot av riksdagen
Sven Gunnar Persson

Ersättare
1. Ewa Sundkvist
2. Behcet Barsom
3. Christine Beckman

ARBETAREPARTIET SOCIALDEMOKRATERNA
Ledamot av riksdagen

Thomas Bodström
Inger Lundberg
Nils-Göran Holmqvist
Helena Zakariásén
Lennart Axelsson

Ersättare
1. Matilda Ernkrans
2. Ameer Sachet
3. Eva Marcusdotter
4. Bjarne Rasmussen
5. Ewa-Leena Johansson

VÄNSTERPARTIET
Ledamot av riksdagen
Peter Pedersen

Ersättare
1. Mia Sydow Mölleby
2. Murad Artin
3. Karin Brunzell

MILJÖPARTIET DE GRÖNA
Ledamot av riksdagen
Mikael Johansson

Ersättare
1. Olof Johansson
2. Helen Ulizcka
3. Zargam Asadi

VÄSTMANLANDS LÄN

MODERATA SAMLINGSPARTIET
Ledamot av riksdagen
Tomas Högström

Ersättare
1. Jessica Polfjärd
2. Niclas Damsgaard
3. Staffan Anger

CENTERPARTIET
Ledamot av riksdagen
Jörgen Johansson

Ersättare
1. Annika Krispinsson
2. Fredrick Federley
3. Lars Kallsäby

FOLKPARTIET LIBERALERNA
Ledamot av riksdagen
Kerstin Heinemann

Ersättare
1. Azad Karim
2. Lars Alderfors
3. Birgitta Nilsson

KRISTDEMOKRATERNA
Ledamot av riksdagen
Torsten Lindström

Ersättare
1. Ingegerd Staberg
2. Stefan Sturesson
3. Hanke Joneklav

ARBETAREPARTIET SOCIALDEMOKRATERNA
Ledamot av riksdagen
Sven-Erik Österberg
Margareta Israelsson
Göran Magnusson
Mariann Ytterberg
Paavo Vallius

Ersättare
1. Pia Nilsson
2. Olle Thorell
3. Isabelle Sannestedt
4. Anders Teljebäck
5. Anna Wallén

VÄNSTERPARTIET
Ledamot av riksdagen
Stig Henriksson

Ersättare
1. Karin Thorborg
2. Lars Nordin
3. Beatrice Björkskog

DALARNAS LÄN

MODERATA SAMLINGSPARTIET
Ledamot av riksdagen
Rolf Gunnarsson

Ersättare
1. Christel Anderberg
2. Ulla Olsson
3. Mikael Rosén

CENTERPARTIET
Ledamot av riksdagen
Kenneth Johansson

Ersättare
1. Gun Drugge
2. Bertil Daniels
3. Lena Reyier-Ingman

FOLKPARTIET LIBERALERNA

Ledamot av riksdagen

Lennart Fremling

Ersättare

1. Veronica Hedenmark
2. Bo Brännström
3. Maria Park

Prot. 2002/03:1

30 september

KRISTDEMOKRATERNA

Ledamot av riksdagen

Ulrik Lindgren

Ersättare

1. Birgitta Sacrédeus
2. Katarina Gustavsson
3. Torsten Larsson

ARBETAREPARTIET SOCIALDEMOKRATERNA

Ledamot av riksdagen

Marita Ulvskog

Per Erik Granström

Barbro Hietala Nordlund

Kurt Kvarnström

Anneli Särnblad Stoops

Ersättare

1. Hans Unander
2. Solmaz Fadai
3. Jonny Gahnshag
4. Eva Kungsmark
5. Thomas Gustavsson

VÄNSTERPARTIET

Ledamot av riksdagen

Anders Wiklund

Ersättare

1. Ulla Lindvall
2. Ola Olin
3. Birgitta Lundkvist

MILJÖPARTIET DE GRÖNA

Ledamot av riksdagen

Kerstin-Maria Stalin

Ersättare

1. Jan Lindholm
2. Sara Källgarn
3. Calle Morgården

GÄVLEBORGS LÄN

MODERATA SAMLINGSPARTIET

Ledamot av riksdagen

Patrik Norinder

Ersättare

1. Anne-Katrine Dunker
2. Tomas Tobé
3. Margareta B Kjellin

CENTERPARTIET

Ledamot av riksdagen

Sven Bergström

Ersättare

1. Anders W Jonsson
2. Maud Kvarnäng
3. Magnus Andersson

FOLKPARTIET LIBERALERNA

Ledamot av riksdagen

Hans Backman

Ersättare

1. Ingrid Hammarberg
2. Lena Ödeen
3. Ola Nordebo

KRISTDEMOKRATERNA

Ledamot av riksdagen

Ragnwi Marcelind

Ersättare

1. Lars-Erik Häggblom
2. Gunnar Canslätt
3. Lennart Ahlenius

ARBETAREPARTIET SOCIALDEMOKRATERNA

Ledamot av riksdagen

Ulrica Messing

Per-Olof Svensson

Sinikka Bohlin

Raimo Pärssinen

Åsa Lindestam

Ersättare

1. Kenth Högström
2. Yoomi Renström
3. Jörgen Olsson
4. Marie Centerwall
5. Roger O Nilsson

VÄNSTERPARTIET

Ledamot av riksdagen

Owe Hellberg

Ersättare

1. Yvonne Oscarsson
2. Ulla Andersson
3. Jerker Svensson

MILJÖPARTIET DE GRÖNA

Ledamot av riksdagen

Lotta N Hedström

Ersättare

1. Ronald Krathmann
2. Bodil Ceballos
3. Jörgen Sjöstedt

VÄSTERNORRLANDS LÄN

MODERATA SAMLINGSPARTIET

Ledamot av riksdagen

Bertil Kjellberg

Ersättare

1. Lennart Bolander
2. Jacomina Beertema
3. Bertil Lindström

CENTERPARTIET

Ledamot av riksdagen

Birgitta Sellén

Ersättare

1. Hans Hedlund
2. Dan Olsson
3. Tage Pahlsson

FOLKPARTIET LIBERALERNA

Ledamot av riksdagen
Solveig Hellquist

Ersättare

1. Jarl Strömbäck
2. Lars Persson
3. Don Rösberg

Prot. 2002/03:1
30 september

KRISTDEMOKRATERNA

Ledamot av riksdagen
Lars Lindén

Ersättare

1. Jan Erik Ågren
2. Ulla Sjöström
3. Maria Utbult

ARBETAREPARTIET SOCIALDEMOKRATERNA

Ledamot av riksdagen

Agneta Lundberg
Hans Stenberg
Susanne Eberstein
Göran Norlander
Kerstin Kristiansson Karlstedt

Ersättare

1. João Pinheiro
2. Lillemor Edholm
3. Jim Sundelin
4. Pernilla Eurenus
5. Åke Nyhlén

VÄNSTERPARTIET

Ledamot av riksdagen
Gunilla Wahlén

Ersättare

1. Claes Stockhaus
2. Mona Westerlund
3. Thomas Lundberg

JÄMTLANDS LÄN

MODERATA SAMLINGSPARTIET

Ledamot av riksdagen
Ola Sundell

Ersättare

1. Pär Jönsson
2. Laura Wandry-Mattsson
3. Jananders Mattsson

CENTERPARTIET

Ledamot av riksdagen
Håkan Larsson

Ersättare

1. Sven Hellström
2. Elisabeth Thand Ringqvist
3. Catrin Mattsson

ARBETAREPARTIET SOCIALDEMOKRATERNA

Ledamot av riksdagen

Margareta Winberg
Rune Berglund
Berit Andnor

Ersättare

1. Gunnar Sandberg
2. Marie Nordén
3. Stefan Wikén

VÄNSTERPARTIET
Ledamot av riksdagen
Camilla Sköld Jansson

Ersättare
1. Peter Frost
2. Berit Dahlström
3. Per Ström

VÄSTERBOTTENS LÄN

MODERATA SAMLINGSPARTIET

Ledamot av riksdagen
Ulla Löfgren

Ersättare
1. Anders Sjölund
2. Karin Glaas
3. Anders Ågren

CENTERPARTIET

Ledamot av riksdagen
Maud Olofsson

Ersättare
1. Åke Sandström
2. Tomas Mörtzell
3. Eva Enqvist

FOLKPARTIET LIBERALERNA

Ledamot av riksdagen
Yvonne Ångström

Ersättare
1. Lars Jacobsson
2. Per Hammar
3. Britt-Marie Lövgren

KRISTDEMOKRATERNA

Ledamot av riksdagen
Gunilla Tjernberg

Ersättare
1. Kenneth Vidmark
2. Elisabeth Eriksson
3. Torbjörn Arvidsson

ARBETAREPARTIET SOCIALDEMOKRATERNA

Ledamot av riksdagen
Sören Wibe
Carin Lundberg
Karl Gustav Abramsson
Lena Sandlin-Hedman
Lars Lilja

Ersättare
1. Britta Rådström
2. Ibrahim Baylan
3. Anna Sjödin
4. Daniel Ådin
5. Lilly Bäcklund

VÄNSTERPARTIET

Ledamot av riksdagen
Lennart Gustavsson

Ersättare
1. LiseLotte Olsson
2. Pia Risán
3. Lasse Jacobson

MILJÖPARTIET DE GRÖNA
Ledamot av riksdagen
Ingegerd Saarinen

Ersättare
1. Jabar Amin
2. Thomas Nihlén
3. Göran Hådén

Prot. 2002/03:1
30 september

NORRBOTTENS LÄN

MODERATA SAMLINGSPARTIET

Ledamot av riksdagen
Anna Ibrisagic

Ersättare
1. Olle Lindström
2. Krister Hammarbergh
3. Hans Swedell

FOLKPARTIET LIBERALERNA

Ledamot av riksdagen
Anna Grönlund

Ersättare
1. Åke Bergbäck
2. Yvonne Bergmark-Bröske
3. Alf Sundström

KRISTDEMOKRATERNA

Ledamot av riksdagen
Erling Wälivaara

Ersättare
1. Ina Järlesjö
2. Sune Berg
3. Yvonne Björnström

ARBETAREPARTIET SOCIALDEMOKRATERNA

Ledamot av riksdagen
Anders Sundström
Björn Rosengren
Kristina Zakrisson
Maria Öberg
Lennart Klockare
Birgitta Ahlqvist

Ersättare
1. Lars U Granberg
2. Karin Åström
3. Kent Ögren
4. Birgitta Gidblom
5. Robert Forsberg
6. Christina Tjärnberg

VÄNSTERPARTIET

Ledamot av riksdagen
Siv Holma

Ersättare
1. Stig Eriksson
2. Birgitta Norling
3. Bosse Strömbäck

MILJÖPARTIET DE GRÖNA

Ledamot av riksdagen
Peter Eriksson

Ersättare
1. Annika Eriksson
2. Olof T Johansson
3. Agneta Granström

3 § Anmälan om entledigande av statsråd

Från statsminister Göran Persson hade följande skrivelse inkommit:

Till riksdagens talman

Jag har i dag med verkan från och med denna dag entledigat statsrådet och chefen för Försvarsdepartementet Björn von Sydow.

Jag har vidare med verkan från och med denna dag förordnat statsrådet Lena Hjelm-Wallén att vara chef för Försvarsdepartementet.

Stockholm den 30 september 2002

Göran Persson

Skrivelsen lades till handlingarna.

4 § Anmälan om ersättare för statsråd

Ålderspresidenten anmälde att följande ersättare fr.o.m. denna dag kallats att tjänstgöra i stället för riksdagsledamöter som är statsråd:

Hillevi Larsson för Göran Persson

Jan Emanuel Johansson för Ingela Thalén

Gunnar Sandberg för Margareta Winberg

Hans Unander för Marita Ulvskog

Fredrik Olovsson för Anna Lindh

Niclas Lindberg för Mona Sahlin

Rolf Lindén för Leif Pagrotsky

Rezene Tesfazion för Thomas Östros

Kenth Högström för Ulrica Messing

Helene Pettersson för Lars Engqvist

Lars U Granberg för Björn Rosengren

Luciano Astudillo för Lars-Erik Lövdén

Inger Nordlander för Bosse Ringholm

Matilda Ernkrans för Thomas Bodström

5 § Anmälan om ledighet från dagens sammanträde

Ålderspresidenten meddelade att Erling Wälivaara (kd) beviljats ledighet från deltagande i dagens sammanträde.

6 § Upprop

Företogs upprop av kammarens ledamöter.

Anf. 2 BRITT BOHLIN (s):

Herr ålderspresident! Jag föreslår å den socialdemokratiska riksdagsgruppens vägnar att riksdagen till ny talman väljer Björn von Sydow.

Valet av talman är ett viktigt och ansvarsfullt beslut för riksdagens ledamöter. Den person vi väljer kommer att få ett mycket betydelsefullt uppdrag i den svenska demokratin. Talmannen ska utöva sitt ämbete med skicklighet och oväld. Det ställer stora krav på opartiskhet och förtroende. Talmannens uppgift är ytterst att säkra att svenska folkets vilja – såsom den uttrycks i allmänna val – också ges förutsättningar att verka i den svenska riksdagen.

Trots att det har gjorts många gånger, vill jag ändå ta tillfället i akt att framföra ett varmt tack till Birgitta Dahl. Hon har på ett förträffligt sätt utövat talmanskapet. Hon har mött respekt och förtroende i alla läger. Hon har förnyat riksdagsarbetet, och hon lämnar ett gott dagsverke till oss att förvalta och utveckla. Det är en bra grund för att blicka mot framtiden.

Stora uppgifter ligger framför oss i det kommande riksdagsarbetet. När vi nu väljer en ny talman bör det vara en person med lång politisk erfarenhet och erfarenhet från olika delar av samhället. Det bör vara en person som genom sin kompetens och sitt uppträdande är en god representant för Sveriges riksdag och en värdig innehavare av rikets högsta valda ämbete.

Herr ålderspresident! Därför föreslår jag nu Björn von Sydow. Han har ägnat större delen av sitt liv åt politik och politikens villkor. Björn von Sydow har erfarenheter från det kommunala politiska arbetet i sin hemkommun Solna. Han har också under de senaste åren på ett förtjänstfullt sätt innehaft posten som statsråd och departementschef i Försvarsdepartementet. Han har varit handelsminister, riksdagsledamot och ordförande för Miljönämnden i Solna. Detta är viktigt eftersom talmanskapet fordrar att man har politiska erfarenheter som också sträcker sig utöver riksdagsarbetet, och därmed läggs grunden för det förtroende och den respekt som uppdraget kräver.

Björn von Sydow har vid sidan av sitt politiska arbete också en gedigen akademisk bakgrund. Han har varit utredare, forskare och universitetslektor. Han har vid ett par tillfällen gästförsakat vid olika universitet i USA. Han är filosofie doktor och docent i statsvetenskap. Som lärare på Stockholms universitet har han undervisat många blivande statsvetare. Säkert finns det flera ledamöter här i kammaren i dag som en gång haft honom som lärare. Jag tror att många av oss också har läst hans undersökningar av det parlamentariska systemets utveckling i Sverige.

Björn von Sydows doktorsavhandling hade namnet *Kan vi lita på politikerna?*. Det är en fråga som även i dessa dagar är brännande aktuell. Demokratins grundbult är just att man måste kunna lita på oss förtroendevalda. Just förtroendet är centralt. Björn von Sydow har med särskilt intresse forskat och skrivit kring frågeställningar rörande vår författning, vårt parlamentariska system och parlamentarismens utveckling i vårt land. Detta ger honom en stor och bred kunskap kring just de frågeställningar som är grundläggande för uppdraget som talman.

Vi är därför många som uppskattar honom som en kunnig och inspirerande person, och han har dessutom ett stort mått av mänsklig värme och humor. Också det är förmågor som gör honom särskilt lämplig för det för oss alla betydelsefulla ämbetet som riksdagens talman.

Herr ålderspresident! Mot denna bakgrund föreslår den socialdemokratiska riksdagsgruppen att Björn von Sydow väljs till riksdagens talman.

Kammaren valde med acklamation *Björn von Sydow* till talman.
(Applåder)

Ålderspresidenten överlät åt Lennart Nilsson (s) att som tjänstgörande ålderspresident leda kammarens sammanträde under valen av vice talman.

8 § Val av förste vice talman

Anf. 3 TJÄNSTGÖRANDE ÅLDERSPRESIDENT LENNART NILSSON (s):

Ärade ledamöter! Det är naturligtvis trevligt för en bohuslänning att få tjänstgöra som ordförande för dessa viktiga val.

Anf. 4 BO LUNDGREN (m):

Herr tjänstgörande ålderspresident! Jag ber att för Moderata samlingspartiets riksdagsgrupp få föreslå omval av Anders Björck som förste vice talman.

Kammaren valde med acklamation *Anders Björck* till förste vice talman.
(Applåder)

9 § Val av andre vice talman

Anf. 5 BO KÖNBERG (fp):

Herr tjänstgörande ålderspresident! Folkpartiet liberalerna nominerar som andre vice talman Kerstin Heinemann.

Kammaren valde med acklamation *Kerstin Heinemann* till andre vice talman.
(Applåder)

10 § Val av tredje vice talman

Anf. 6 GÖRAN HÄGGLUND (kd):

Herr tjänstgörande ålderspresident! Jag ber på den kristdemokratiska riksdagsgruppens vägnar att som tredje vice talman få nominera Helena Höij, Stockholm.

Kammaren valde med acklamation *Helena Höj* till tredje vice talman.
(Applåder)

Prot. 2002/03:1
30 september

Talmannen och vice talmännen intog sina platser.

Anf. 7 TALMANNEN:

Ärade kammarledamöter! Jag vill börja med att tacka för det förtroende ni visat mig och mina nyvalda kolleger. Jag hoppas på ett gott samarbete.

Jag vill särskilt rikta mig till förste vice talmannen, tillika ålderspresidenten. Vi är tre nya, och jag hoppas att dina erfarenheter kan vara till god nytta för oss alla.

Personligen känner jag mig naturligtvis mycket hedrad över att bli vald till rikets högsta valda ämbete, men jag känner mig också ödmjuk inför uppgiften.

Sverige har ett demokratiskt system som vi har anledning att vara stolta över. Det yttersta beviset är riksdagen och dess folkvalda ledamöter. Det känns därför extra högtidligt att få hälsa er alla ledamöter, nyvalda och omvalda, välkomna till de viktiga och ansvarsfulla uppgifter som väntar under riksdagsåret.

Tillsammans hoppas jag att vi ska kunna fördjupa och vitalisera riksdagens arbete, ett arbete som min företrädare på ett förtjänstfullt sätt inlett. En öppen debatt och därmed ett öppet parlament är livsnerven i vårt demokratiska system och ska också uppfattas på det sättet av medborgarna. Därför krävs ständiga förändringar och förbättringar för att möta de krav som ska ställas på allas vårt arbete i riksdagen.

Jag kan konstatera att de 349 ledamöter som valdes in i riksdagen vid årets val borgar för förnyelse parad med erfarenhet – detta med anledning av att medelåldern sjunkit och kvinnorna ytterligare har stärkt sin ställning. Medelåldern i riksdagen var 49,3 år vid 1998 års val. I dag är medelåldern 48 år – en förnyring som de nyvalda ledamöterna inte helt oväntat står för. De två yngsta ledamöterna är Axel Darvik från Folkpartiet, som är 20 år, och miljöpartisten Gustav Fridolin, som är 19 år. Jag tror att det vore riktigt för mig att också säga att ålderman är kristdemokraten Björn von der Esch, med sina 72 år. Alla åldrar i vårt samhälle ska vara representerade i vår riksdag.

Världens mest jämställda riksdag har alltså ytterligare stärkt sin ställning genom att kvinnorepresentationen ökat också detta val och är den högsta genom tiderna. Av ledamöterna är 192 män, 55 %, och 157 kvinnor, vilket motsvarar 45 %. Andelen kvinnor vid valet 1998 var 42,7 %.

Nu börjar arbetet, och det ligger många viktiga uppgifter framför oss. Och under denna vecka kommer regeringens parlamentariska grund att bli klarlagd.

Vi har alla genomfört en valrörelse där stora och viktiga frågor för vårt lands framtid har debatterats och diskuterats; skolans roll, vården och omsorgen, sysselsättningen och tillväxten, för att nämna några frågor. Medborgarna har gjort sina val, och vi har blivit invalda för att representera och vara ombud för det svenska folket – ett stort och viktigt uppdrag.

I dag har vi en riksdag och ett riksdagsarbete som har utvecklats till att ge den enskilda riksdagskvinnan och riksdagsmannen ett större inflytande.

Utvecklingen har visat att ledamöterna har fått ett eget större bestämmande och därmed också inflytande över sina respektive partiers partilinjer. Herbert Tingsten skrev på 1960-talet att riksdagsmännen enbart fyllde statistplatser. Inget kan vara mer fel. Som riksdagen i dag är konstruerad kan ledamöterna i stor omfattning välja utskott som passar deras specialisering och intressen, vilket gör det möjligt för den enskilde ledamoten att också i stor utsträckning välja område på ett strategiskt sätt. Allt detta sammantaget gör att riksdagens utskott har fått större betydelse. Denna individualisering är ett för den parlamentariska demokratin mycket viktigt drag, enligt min bedömning.

Vi lever i dag i ett informationsamhälle. Utbudet av information är enormt. Den som har möjligheterna och kunnandet har tillgång till information på ett sätt som vi inte kunde drömma om för bara tio år sedan. Men för att söka och få del av den information som vi alla som individer har rätt till krävs nästan lika mycket viljestyrka som för att bestiga Mount Everest. Det måste vi ändra på. Riksdagen är vår viktigaste demokratiska instans. Här sitter vi folkvalda och ska tillsammans med regeringen styra och fatta beslut som alla som bor i Sverige är beroende av.

Min ambition inför det kommande riksdagsåret är att vi ska ha fokus på öppenhet och insyn både i det interna och i det externa arbetet.

Politiker och politiska partier löser inte alla val och alla problem som vi människor ställs inför. Däremot är demokratin ett nödvändigt verktyg. Om man har en optimistisk syn på människans möjligheter att forma det goda – och det har jag – så har man det därför att människor brukar handla med ansvar. Hjärtat och känslorna ska spela en avgörande roll för hur samhället ska vara.

Allt detta, ärade kolleger, det enskilda och det kollektiva, sammanfaller i den demokratiska processen och utgör medlet för samhällets förändring. Till skillnad från dem som talar om nödvändigheten i en viss utveckling ser vi hur det ytterst är människornas kraft och vilja som bestämmer vilket samhälle vi skapar.

(Applåder)

11 § Val av kammarsekreterare

Anf. 8 BRITT BOHLIN (s):

Herr talman! Efter samråd med företrädare för riksdagsgrupperna ber jag att till kammarsekreterare få föreslå Anders Forsberg.

Kammaren valde med acklamation *Anders Forsberg* till kammarsekreterare.

(Applåder)

Med stöd av 7 kap. 2 § riksdagsordningen och tilläggsbestämmelserna 7.2.1 hade partiernas representation i valberedningen faststälts till

sex platser för Socialdemokraterna
tre platser för Moderata samlingspartiet
två platser för Folkpartiet liberalerna
två platser för Kristdemokraterna
två platser för Vänsterpartiet
en plats för Centerpartiet
en plats för Miljöpartiet de gröna

Partigrupperna hade anmält följande

ledamöter i valberedningen

suppleanter i valberedningen

Britt Bohlin (s)	Anders Ygeman (s)
Beatrice Ask (m)	Per Westerberg (m)
Helena Bargholtz (fp)	Bo Könberg (fp)
Göran Hägglund (kd)	Maria Larsson (kd)
Alice Åström (v)	Britt-Marie Danestig (v)
Lena Ek (c)	Kenneth Johansson (c)
Barbro Feltzing (mp)	Ingegerd Saarinen (mp)
Carina Ohlsson (s)	Barbro Hietala Nordlund (s)
Carin Lundberg (s)	Alf Eriksson (s)
Fredrik Reinfeldt (m)	Inger René (m)
Lennart Kollmats (fp)	Yvonne Ångström (fp)
Lilian Virgin (s)	Catherine Persson (s)
Anders Karlsson (s)	Tomas Eneroth (s)
Chatrine Pålsson (kd)	Mats Odell (kd)
Per Rosengren (v)	Ingrid Burman (v)
Berndt Sköldestig (s)	Carina Moberg (s)
Chris Heister (m)	Anders Björck (m)

Talmannen förklarade de anmälda företrädarna för respektive parti-grupper utsedda till ledamöter och suppleanter i valberedningen för riksdagens innevarande valperiod.

Valberedningen kallades till konstituerande sammanträde kl. 14.00 denna eftermiddag i talmanskonferensens rum.

13 § Avsägelse

Talmannen meddelade att *Stig Henriksson* (v) anhållit om att fr.o.m. den 1 oktober bli entledigad från uppdraget som riksdagsledamot.

Kammaren biföll denna anhållan.

Talmannen meddelade att *Gunnel Norell Söderblom* anhållit om att fr.o.m. den 1 januari 2003 bli entledigad från uppdraget som ställföreträdande justitieombudsman.

Kammaren biföll denna anhållan.

14 § Ledigheter, m.m.

Talmannen meddelade att *Pär Nuder* (s) ansökt om ledighet fr.o.m. den 30 september 2002 t.o.m. den 16 september 2003.

Kammaren biföll denna ansökan.

Talmannen anmälde att *Christer Erlandsson* skulle tjänstgöra som ersättare för Pär Nuder.

Talmannen meddelade att *Martin Nilsson* (s) ansökt om ledighet under tiden den 1 oktober–14 december 2002.

Kammaren biföll denna ansökan.

Talmannen anmälde att *Thomas Strand* skulle tjänstgöra som ersättare för Martin Nilsson.

15 § Ersättare för talmannen

Talmannen anmälde att *Mariam Osman Sherifay* (s) skulle tjänstgöra som ersättare för honom under den tid han var riksdagens talman.

16 § Meddelande om val

Talmannen meddelade att *tisdagen den 8 oktober kl. 10.00* skulle val företas till bl.a. utskott och riksdagsstyrelse.

17 § Anmälan om inkomna faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen, m.m.

Talmannen anmälde att följande faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen inkommit och överlämnats till utskott:

2001/02:FPM104 Översyn av den europeiska läkemedelslagstiftningen
KOM(2001)404 till socialutskottet

2001/02:FPM105 Autonom importkvot av nötkött av hög kvalitet från Paraguay
KOM(2002)94 till miljö- och jordbruksutskottet

2001/02:FPM106 Kommissionens meddelande ”En framtida integrerad förvaltning av EU:s yttre gränser”
KOM(2002)233 till justitieutskottet

- 2001/02:FPM107 Reform av den gemensamma fiskeripolitiken – resurspolitiken *KOM(2002)185* till miljö- och jordbruksutskottet
- 2001/02:FPM108 Handlingsplan för att integrera miljöskyddskrav i den gemensamma fiskeripolitiken *KOM(2002)186* till miljö- och jordbruksutskottet
- 2001/02:FPM109 Kommissionens förslag till ett femte direktiv om trafikförsäkring *KOM(2002)244* till lagutskottet
- 2001/02:FPM110 Förslag till rambeslut om angrepp mot informationssystem *KOM(2002)173* till justitieutskottet
- 2001/02:FPM111 Kommissionens direktivförslag om ansvar för att förebygga och avhjälpa miljöskador *KOM(2002)17* till miljö- och jordbruksutskottet
- 2001/02:FPM112 Kommissionens preliminära förslag till Europeiska gemenskapens allmänna budget för budgetåret 2003 till finansutskottet
- 2001/02:FPM113 Förslag till direktiv om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse i syfte att bedriva verksamhet som anställd eller egenföretagare *KOM(2001)386* till socialförsäkringsutskottet
- 2001/02:FPM114 Kommissionens förslag till direktiv om modernisering av redovisningsdirektiv *KOM(2002)259* till lagutskottet
- 2001/02:FPM115 eEurope 2005 – Ett informationssamhälle för alla *KOM(2002)263* till trafikutskottet
- 2001/02:FPM116 Rambeslut om bekämpande av korruption i den privata sektorn till justitieutskottet
- 2001/02:FPM117 Beslut om ett flerårigt program för åtgärder på energiområdet *KOM(2002)162* till näringsutskottet
- 2001/02:FPM118 Halvtidsöversynen av den gemensamma jordbrukspolitiken *KOM(2002)394* till miljö- och jordbruksutskottet
- 2001/02:FPM119 Förslag till rambeslut om förverkande av vinning, hjälpmedel och egendom som härrör från brott till justitieutskottet
- 2001/02:FPM120 Den sociala dialogen i EU *KOM(2002)341* till arbetsmarknadsutskottet
- 2001/02:FPM121 Ersättning och service till alla passagerare vid nekad ombordstigning, inställda eller kraftigt försenade flygningar *KOM(2001)305* till lagutskottet
- 2001/02:FPM122 Uppföljningen av grönboken om konsumentskyddet inom Europeiska unionen *KOM(2002)289* till lagutskottet
- 2001/02:FPM123 Återanvändning och kommersialisering av myndighetsinformation *KOM(2002)207* till konstitutionsutskottet

18 § Anmälan om inkomna uppteckningar vid EU-nämndens sammanträden

Talmannen anmälde att uppteckningar från följande EU-nämndssammanträden inkommit:

- fredagen den 31 maj
- fredagen den 7 juni
- onsdagen den 12 juni
- torsdagen den 13 juni
- torsdagen den 20 juni

19 § Anmälan om skriftliga frågor och skriftliga svar

Talmannen anmälde att under tiden den 13 juni–27 september hade 293 skriftliga frågor framställts samt att det under samma tid hade inkommit 313 skriftliga svar på frågor.

20 § Bordläggning

Anmäldes och bordlades
Propositioner
2001/02:190 Riksrevisionen
2001/02:191 Sekretessfrågor – Ekonomisk brottslighet m.m.

Förslag
2001/02:RR21 Riksdagens revisorers förslag angående statens avtalsförsäkringar
2001/02:RS3 Nya administrativa rutiner m.m. för inkomstgarantier

21 § Yrkande om misstroendeförklaring

Anf. 9 BO LUNDGREN (m):

Herr talman! Låt mig först gratulera till valet till det maktpåliggande och viktiga uppdraget och önska all välgång för talmannen och oss alla i kammaren.

Herr talman! De senaste veckornas politiska oreda visar tydligt vikten av att vid ett oklart parlamentariskt läge tillämpa grundlagens bestämmelser om regeringsbildning. Det finns inget krav i grundlagen på att en regering alltid måste avgå efter ett val. Det är en rimlig ordning. En majoritetsregering som får förnyat förtroende av väljarna ska självfallet inte behöva avgå. Lika självklart är det att en majoritetsregering som förlorar sin majoritetsställning i ett val ska avgå.

Med minoritetsregeringar är läget mer komplicerat. Enligt min mening bör en minoritetsregering avgå om det parlamentariska underlaget efter ett val skiftar eller är oklart. Talmannen har då att efter konsultationer med riksdagspartierna föreslå regeringsbildare. En sådan process ger stadga och klargör regeringens parlamentariska underlag.

I den oklara situation som uppstod efter valet den 15 september borde den socialdemokratiska regeringen ha avgått. Hade så skett hade den politiska oredan kunnat undvikas. För att nu skapa förutsättningar för en ordnad process yrkar den moderata riksdagsgruppen i enlighet med 12 kap. 4 § regeringsformen att riksdagen uttalar att statsministern inte åtnjuter riksdagens förtroende.

Till talmannen

I enlighet med 12 kap. 4 § regeringsformen yrkar Moderata samlingspartiet att riksdagen skall förklara att statsminister Göran Persson icke åtnjuter riksdagens förtroende.

Stockholm den 30 september 2002

<i>Bo Lundgren</i> (m)	<i>Inger René</i> (m)
<i>Per Unckel</i> (m)	<i>Per Westerberg</i> (m)
<i>Beatrice Ask</i> (m)	<i>Nils Fredrik Aurelius</i> (m)
<i>Anders Björck</i> (m)	<i>Catharina Elmsäter-Svärd</i> (m)
<i>Chris Heister</i> (m)	<i>Lennart Hedquist</i> (m)
<i>Anders G Högmark</i> (m)	<i>Tomas Högström</i> (m)
<i>Gunnar Hökmark</i> (m)	<i>Patrik Norinder</i> (m)
<i>Göran Lennmarker</i> (m)	<i>Cecilia Widegren</i> (m)
<i>Fredrik Reinfeldt</i> (m)	<i>Marietta de Pourbaix-Lundin</i> (m)
<i>Ola Sundell</i> (m)	<i>Bertil Kjellberg</i> (m)
<i>Gunnar Axén</i> (m)	<i>Göran Lindblad</i> (m)
<i>Per Bill</i> (m)	<i>Ulla Löfgren</i> (m)
<i>Gunilla Carlsson</i> (m)	<i>Elizabeth Nyström</i> (m)
<i>Rolf Gunnarsson</i> (m)	<i>Kent Olsson</i> (m)
<i>Cristina Husmark Pehrsson</i> (m)	<i>Jan-Evert Rådström</i> (m)
<i>Anna Ibrisagic</i> (m)	<i>Anita Sidén</i> (m)
<i>Carl-Axel Johansson</i> (m)	<i>Sten Tolgfors</i> (m)
<i>Jeppe Johnsson</i> (m)	

22 § Bordläggning

Talmannen meddelade att under kammarens sammanträde hade Bo Lundgren (m) väckt yrkande om misstroendeförklaring mot statsminister Göran Persson.

Talmannen konstaterade att det av den överlämnade skrivelsen framgick att yrkandet biträtts av 35 ledamöter.

Enligt förutsättningarna i regeringsformen 12 kap. 4 § skulle ärendet nu bordläggas.

Talmannen meddelade att ärendet skulle bordläggas på nytt *tisdagen den 1 oktober kl. 16.30* och upptas till slutligt avgörande vid kammarens sammanträde *onsdagen den 2 oktober kl. 9.00* eller – om kammaren då beslutade om ännu en bordläggning – vid sammanträde *torsdagen den 3 oktober kl. 9.00*.

Talmannen meddelade vidare att i enlighet med föreskriften i tilläggsbestämmelse 1, 2 kap. 7 § i riksdagsordningen skulle ärendet uppföras som första punkt på föredragningslistan.

Ärendet bordlades.

Prot. 2002/03:1
30 september

23 § Kammaren åtskildes kl. 11.42.

Förhandlingarna leddes
av ålderspresidenten från sammanträdet början t.o.m. 7 § anf. 2,
av tjänstgörande ålderspresidenten därefter t.o.m. 10 § anf. 6 och
av talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

ANDERS FORSBERG

/Monica Gustafson

1 § Hälsningsanförande av ålderspresidenten	1
Anf. 1 Ålderspresident ANDERS BJÖRCK (m).....	1
2 § Anmälan om granskning av bevis för riksdagens ledamöter och ersättare	2
3 § Anmälan om entledigande av statsråd	28
4 § Anmälan om ersättare för statsråd	28
5 § Anmälan om ledighet från dagens sammanträde	28
6 § Upprop	28
7 § Val av talman	29
Anf. 2 BRITT BOHLIN (s).....	29
8 § Val av förste vice talman	30
Anf. 3 TJÄNSTGÖRANDE	
ÅLDERSPRESIDENT LENNART NILSSON (s).....	30
Anf. 4 BO LUNDGREN (m).....	30
9 § Val av andre vice talman	30
Anf. 5 BO KÖNBERG (fp).....	30
10 § Val av tredje vice talman	30
Anf. 6 GÖRAN HÄGGLUND (kd).....	30
Anf. 7 TALMANNEN.....	31
11 § Val av kammarsekreterare	32
Anf. 8 BRITT BOHLIN (s).....	32
12 § Anmälan om valberedningens sammansättning m.m.	33
13 § Avsägelse	33
14 § Ledigheter, m.m.	34
15 § Ersättare för talmannen	34
16 § Meddelande om val	34
17 § Anmälan om inkomna faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen, m.m.	34
18 § Anmälan om inkomna uppteckningar vid EU-nämndens sammanträden	35
19 § Anmälan om skriftliga frågor och skriftliga svar	36
20 § Bordläggning	36
21 § Yrkande om misstroendeförklaring	36
Anf. 9 BO LUNDGREN (m).....	36
22 § Bordläggning	37
23 § Kammaren åtskildes kl. 11.42	38